

Panu Heikin heimo

Lukiessani päivänä muutamana Helsingin Sanomia osui palsalla Huutoja ja kuiskauksia silmäni väliotsikko Heikin suuri heimo. Siinä kerrottiin vastikään ilmenstyneestä sukuteoksesta Genealogia Heikeliana. Sekä Heikelit että Heikinheimot ovat tuttuja sukunimiä Oulussa, jos ovat tuttuja myös valtakunnallisesti. Monta Heikinheimoa minäkin olen tuntenut ja tunnen, mutta ensimmäisen kerran tulini nyt ajatelleeksi, että sukunimi Heikinheimo on yhtä kuin Heikin heimo. Sukunimi Heikinheimo on minulle aina ollut käsite sellaisenaan, en ole sitä koskaan jäsentänyt, en ajatellut sen sanojen sisällystä. Erinomaisen onnistunut sukunimi, mainio sanayhdistys!

Onkohan tämäntapaisia sukunimiä paljonkin? Tuli mieleen, että esim. nimimerkin oikea nimi voisi olla Pekanheimo, esi-isän mukaan.

Pöydälläni on nyt tämä kauniisti sidottu ja siististi painettu uusi sukukirja, jonka tekijä on fil. liseniaatti Ilmo Heikinheimo, vuosimallia 1911 ja näyttää olevan kemijärveläinen syntyjään. HS:n jutunkokoaja (nimimerkitön) kertoo, että Heikel-Heikinheimon suku on lähtöisin Heikkilän talosta Limingan pitäjässä. Totta kyllä, mutta sanonta on silti pahasti harhauttava, koska Heikkilän talo sijaitsi ensimmäisen tunnetun esi-isän Heikki Heikinpojan aikana vv. 1571-93 Limingan pitäjän Oulun kappelin Oulunsuun kylässä.

Liminkalaisena syntyi kyllä myös Yrjänä Heikinpoika, Heikkilän talollinen vuoteen 1635. Hänen kohdallaan lis. Heikinheimo kertoo, että 1610 perustettiin Oulun kaupunki sekä Oulun kaupunki- ja maaseurakunta, mihin viimeainittuun Oulunsuun kylä tuli kuulumaan. Seurakuntien perustamisvuosi on oikea, mutta varsinkin tänä vuonna muistanemme, että Oulun perustamisvuotena pidetään vuotta 1605. Privilegionsa Oulu kylläkin sai vasta 1610.

Heikelien kantaisänä pidetään ensiksimitun Heikinpojan pojan pojanpoikaa Jaakko Heikinpoika Heikkilää, joka oli oululainen kauppias ja talonmestaja, syntynyt kyllä Heikkilässä 1679, kuollut Oulussa 1768, ikäukkona siis. Jaakko näyttää olleen naimisissa ensin oululaisen porvaristyttären Maria Hevonon kanssa, sitten liminkalaisen talontyttären Maria Junttilan kanssa. Kaikki jälkeläiset näyttävät olevan Limingan Marian lapsia. Kaikki henkiin jääneet pojat, Jakob, Samuel, Johan ja Henrik, Johania lukuunottamatta naimisissa, ottivat jo nimen Heikel.

Kaikki mainitut Heikelit näyttävät puolisonsa välityksellä nivoutuvan Sursillin sukuun. Samuelilla ei kuitenkaan "Sursillinsä" Maria Sirkuksen (Johan Calamniuksen leski) kanssa ollut jälkeläisiä, vaan sukua jatkoi 2. vaimo Maria Catharina Appelstube, joka oli Oulun linnoitusjoukkojen kassanhoitajan tytär. Vanhempi veljensä Jakob Heikel nai räätäli Christian

Beckerin tyttären ja jatkoi sukua, ja Henrik Heikel Anna Margareta Zimmermanin (joka oli Petter Hollenderin leski). Samuel oli Oulun pormestari, Henrik hovioikeuden asianajaja ja kauppias Oulussa.

Jne.

Genealogia Heikelianasta selviää, että esim. Heickellit eivät ole Oulunsuun Heikkilöitä. Kukaan tämän suvun jäsenistä ei näyttäisi myöskään kirjoittaneen nimensä loppuun kahta ällää. Lienevätkö sitten nämä Heikinheimot Suomen ainoat Heikinheimot! Suomalaisuuden Liitto oli ennenvanhaan jos lienee nytkin ainoa nimen suojaaja, mutta eihän se ennen kansaneläkelaitoksen kortiston syntyä tiennyt läheskään kaikkia käytössä olleita suomalaisia sukunimiä. Niinpä esim. niin Lundahlit kuin Gutzenit, ottaessaan suomalaiset nimensä Sammallahti ja Metsävainio kuvittelivat saaneensa käyttämättömän nimen, ehkäpä myös Forsnäsit ottaessaan Koskenniemien. Turha toivo. Nimimerkillä on samat kokemukset.

Nimensuomennoksista tulee mieleen, mitä edesmennyt ystäväni Anni Metsävainio kertoi Kalle-rehtorin nimensuomennoksesta. Oli muuan vaimoihminen heidän kesämaisemissaan Sotkamossa kysellyt, miksi se Kalle, "Kusseenin" fallesmannin poika, oli ottanut sen Metsävainion. Anni oli silloin selittänyt, että miehensä oli halunnut suomentaa Gutzénin. Muorilla oli heti sytyttänyt, ja hän oli iloisesti kertonut, että niin se hänenkin tyttänsä siellä Amerikoissa oli suomentanut nimensä Anderssoniksi.

Heikel-Heikkiläin manttaalitila Heikkilä on yhä olemassa Oulujoen kivarressa, 4 km Madekosken pysäkillä ja 10 km Oulusta. Nyt se jälleen kuuluu Oulun kaupunkiin, mutta Oulujoen seurakuntaan. Vaikka talo ei enää 200 vuoteen ole ollut Heikkilä-Heikelien hallussa, kertoo Ilmo Heikinheimo sen vaiheet. Myös nykyisen omistajan nimi on Heikkilä, sillä talonpoikaissuvuissa on ollut tapana ottaa nimi talon mukaan. Sensijaan aikaisemmat omistajat esim. Buchtit ja Carströmit eivät ottaneet talon nimeä. Kuuluisin (!) Heikkilän asukkaista on ollut Montgomery, mutta kysymyksessä ei kuitenkaan ole 2. maailmansodan kuuluisa "Monty", vaan luutnantti Fabian Rudolf Montgomery, veronkantokirjuri, aatelismies ja henkirahasta vapautettu.

Samasta talohistoriasta selviää, että kun englantilaiset kesällä 1854 olivat polttaneet Oulun tervahovin Toppilassa, järjestettiin Heikkilän talon maalle väliaikainen tervahovi, jossa tervaa otettiin vastaan vielä kevättalvella 1956. Isäntänä oli silloin Jaakko Juhonpoika Heikkilä, jonka isän nimi oli ollut Korhonen. Liittyyppä sopivasti Turkansaaren uustervakauteen.

Tähän sukukirjaan sisältyy normaalien sukutietojen lisäksi paljon mielenkiintoista suku- ja muuta historiaa, hauskaa, henkeväää, myös mainioita sukukaskuja.